

забезпечується інформаційно-освітнім середовищем та електронними ресурсами. Створене в Державному біотехнологічному університеті інформаційно-освітнє середовище забезпечує розвиток основоположних компетенцій для сучасного професіонала з вищою освітою, зокрема інформаційно-аналітичних, інформаційно-технологічних та компетенцій інформаційної мобільності. Інформаційно-аналітична компетенція передбачає наявність навичок методів пошуку, обробки й узагальнення найбільш корисної інформації та перетворення її в знання для прийняття управлінських рішень і вміння прогнозувати розвиток професійної сфери і відповідно вибудовувати траєкторію свого кар'єрного росту; визначає необхідність постійного саморозвитку як творчого процесу тощо. Інформаційно-технологічна компетенція включає володіння новими інформаційними технологіями та сучасними засобами діяльності, без чого неможливо здійснювати інноваційну діяльність, оскільки сучасні інформаційні технології є одним з основних засобів роботи з інформацією та рушійною силою повоєнного відродження та розвитку бізнесу.

ГІРЖЕВА О.М., доктор економічних наук, доцент
Державний біотехнологічний університет, Україна
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4548-3512>
E-mail: olgagirzheva@ukr.net

ПЕРЕВАГИ, НЕДОЛІКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Ми живемо в епоху, коли якісні знання та постійне навчання є найважливішими компонентами досягнення успіху в житті. Але реалії сьогодення такі, що дистанційне навчання бере верх над аналогічними видами навчання, оскільки не обмежує людину ні в часовому ні в просторовому сенсі. За дистанційним навчанням майбутнє – не просто побита фраза, а реальність.

Під дистанційним навчанням багато хто досі розуміє роботу викладача та учня на відстані. Насправді, це поняття набагато ширше.

Дистанційне навчання - це особливий вид навчання, головною особливістю якого є інтерактивність взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Наявність викладача при цьому необов'язково, оскільки дистанційне навчання, - процес самостійного вивчення матеріалу. При дистанційному навчанні реалізується особистісно орієнтований підхід до навчання, відбувається максимальна індивідуалізація навчання. Дистанційному навчанню властиві як загальнопедагогічні дидактичні засади навчання, так і специфічні принципи. Використання нових інформаційних та телекомунікаційних технологій дозволяє здійснити взаємодію учасників дистанційного навчання незалежно від їхнього місцезнаходження за допомогою електронної пошти, чату, форуму, відеоконференції, вебінару, онлайн-семінару тощо.

Цікаво відзначити, що дистанційна освіта не є нововведенням, як багато хто вважає. Фундамент дистанційної освіти було закладено ще у 19 столітті. Англійський педагог та вчений-стенограф Айзек Пітман заклав основи так званих «заочних курсів» (англ. correspondence courses) понад 150 років тому. Skorиставшись перевагою надійної поштової системи 1840 р., Пітман почав навчання стенографії тисяч студентів, які мали часу чи можливості відвідувати заняття. «Уроки» включали копіювання невеликих уривків із Біблії та вирушали Пітанові на перевірку. Пізніше ця методика набула широкого поширення США.

Для дистанційного навчання характерні всі притаманні навчальному процесу компоненти системи навчання: цілі, зміст, організаційні форми, засоби навчання, система контролю та оцінки результатів.

Метою дистанційного навчання є надання студентам безпосередньо за місцем проживання або тимчасового їх

перебування можливості освоєння основних та додаткових професійних програм вищої освіти.

Методичною особливістю дистанційного навчання є те, що засвоєння знань, умінь та навичок, передбачених навчальними програмами, здійснюється не у традиційних формах навчання (лекція, практичні заняття, семінари тощо), а шляхом самостійної роботи учня за допомогою різних засобів – носіїв інформації. У центрі процесу дистанційного навчання знаходиться не викладання, а вчення, тобто самостійна пізнавальна діяльність учня з оволодіння знаннями, вміннями та навичками. При цьому той, хто навчається, повинен не тільки володіти навичками роботи з комп'ютером, але й способами роботи з навчальною інформацією, з якою він зустрічається в процесі дистанційного навчання.

Технології дистанційного навчання – це сукупність новітніх інформаційних методів та форм розвитку, які забезпечують проведення навчального процесу на відстані. Дистанція більше не перешкоджає живому спілкуванню, інтерактиву та отриманню практичного досвіду.

Технологія онлайн-освіти має низку суттєвих переваг:

- навчання з будь-якої точки світу та у будь-який зручний час полегшує доступ до освіти людям з обмеженими можливостями, з віддалених районів та іноземцям;

- для студентів, які поєднують навчання з роботою онлайн-навчання можна самостійно спланувати, наприклад, пройти вдома або під час обіду, не порушуючи робочого графіка;

- сотні студентів з різних країн можна навчати одночасно, не переймаючись кількістю місць на тренінгу;

- навчальні матеріали зберігаються у загальній віртуальній базі, до якої кожен учасник має доступ;

- автоматична аналітика та контроль процесу навчання за допомогою різних графіків, звітів та постійного моніторингу.

При всіх перевагах дистанційного навчання є і ряд недоліків, до яких можна віднести:

- відсутність можливості живого спілкування між учасниками

та доповідачем, наслідком чого є нижчий ступінь залучення до процесу;

- необхідність виконання певних технічних умов, а саме наявності інтернет-каналу з високою пропускнуою здатністю та певного програмного забезпечення з обох сторін;

- потрібно більше часу на засвоєння матеріалу та виконання завдань порівняно із традиційним навчанням;

- деякі люди не можуть зосередитися на навчанні під час лекцій, у той час як вони постійно борються зі спокусою поглянути на свої сторінки в соціальних мережах або просто закрити вкладку веб-браузера;

- необхідний самоконтроль (під час навчання через інтернет викладач має слабкий вплив і не може постійно контролювати учня, який при цьому може втратити необхідну концентрацію на навчанні, онлайн-навчання добре підходить для усидливих, дисциплінованих та усвідомлених студентів).

Можна виділити ряд характеристик, властивих дистанційному курсу, якщо він претендує бути ефективним:

- ретельніше і більш детальне планування діяльності студента, її організації, чітка постановка завдань і цілей навчання, доставка необхідних навчальних матеріалів;

- максимальна можлива інтерактивність між студентом та викладачем, зворотний зв'язок між студентом та навчальним матеріалом, надання можливості групового навчання;

- наявність ефективного зворотного зв'язку, що дозволяє студенту отримувати інформацію про правильність свого просування шляхом від незнання до знання.

Такий зворотний зв'язок має бути як поопераційним, оперативним, так і відстроченим у вигляді зовнішньої оцінки.

Мотивація – також найважливіший елемент будь-якого курсу дистанційного навчання. Для цього важливо використовувати різноманітні прийоми та засоби: структурування курсу дистанційного навчання має бути модульним, щоб учнів мав можливість чітко усвідомлювати свій поступ від модуля до модуля.

У будь-якому разі, які б курси дистанційного навчання не розроблялися, об'єктивно виникає потреба передбачити інваріантні компоненти. Як такі можна назвати такі: загальні відомості про курс, його призначення, цілі, завдання, зміст (структура), умови прийому групи навчання, підсумкові документи.

Отже, одним із суттєвих плюсів є можливість проведення занять з будь-якого місця, а також моментальний перехід з аудиторного формату до віддаленого та – навпаки. А як недолік при віддаленому проведенні занять можна виділити складність адекватного тестування знань. Система Moodle, яку ми використовуємо в процесі навчання, чудово показала себе в аудиторних заняттях, де викладач може проконтролювати процес виконання тестів у кожного студента. В рамках віддаленої роботи складно проконтролювати, якими додатковими матеріалами користується студент при виконанні тестового завдання, та доводиться застосовувати методи усного опитування при включеному відео зв'язку.

Таким чином, дистанційна освіта, яка в умовах сьогодення швидше вимушена, ніж природня, стає однією з найважливіших форм освітнього процесу. Ймовірно, коли дозволять умови, буде знайдено оптимальне поєднання класичної та дистанційної форм навчання.

Бібліографічний список:

1. Олешко А.А., Бондаренко С.М. Удосконалення системи дистанційного навчання у вищій школі в умовах пандемії covid-19. *Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (10 листопада 2020 р.): тези доповідей.* Київ. : КНУТД, 2020. С. 78-79.
2. Al-Arimi A.M. Distance Learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2014, vol. 152, pp. 82-88.